

## NEZADLŽUJTE SA, POKIAĽ NEMUSÍTE

Seniori sú jednou z najrizikovejších skupín, ktoré sa stávajú obeťami nekalých praktík nebankoviek či rôznych predajcov. **Základné pravidlo však znie: ak si už musíte požičať, tak len toľko, koľko vám umožní váš dôchodok splácať.**

Hoci vidina dopriať si aj na dôchodku drahšiu vec, a najmä potešiť ňou svojich blízkych, je lákavá, práve seniori sú jednou z najrizikovejších skupín, ktoré sa stávajú obeťami nekalých praktík rôznych nebankoviek, podomových a iných pochybných predajcov. „Dôchodcovia na jednej strane vedia, ako hospodáriť s peniazmi a našetriť si aj pri dôchodku. Dokonca dokážu vývoj cien v obchodoch sledovať na centy. Na druhej strane v spleti finančných výrazov sa nevedia nielen orientovať, ale nechajú sa nalákať na produkty, ktoré ich môžu pripraviť aj o strechu nad hlavou,“ hovorí Darina Huttová, generálna tajomníčka Asociácie finančných sprostredkovateľov a finančných poradcov. Ako upozorňuje, zadlžovať sa má zmysel len vtedy, ak úver viete splatiť, a ak už sa musíte zadlžiť, dobre si overte, u koho a za akých podmienok.

Najčastejšie prípady, pre ktoré sa ľudia dostávajú pre úvery až do existenčných problémov, sú jednak **nedocenenie schopností úver splácať, ale aj počítačové neuvážené konanie**. Zadĺženie je totiž často dôsledok iného problému – slabej vôle a nechoty poradiť sa s odborníkmi. Najmä pri spotrebiteľských úveroch ľudia najčastejšie podľahnú lákaniu úveru cez tovar či službu na mieste, kde sa ponúka. **Jednoduché a rýchle úvery sú však väčšinou najdrahšie.** Nebankové inštitúcie často zámerne nepovedia, aká je reálna suma, ktorú človek bude musieť na konci zaplatiť. O nastavení sankcií pre prípad neplatenia ani nehovoriac. **Starším ľuďom preto odporúčame, aby sa u nebankoviek nezadlžovali.** Ak to chcú urobiť, každé také rozhodnutie treba konzultovať s niekým z rodiny, kto je vo finančných termínoch zbehlý, prípadne je lepšie poradiť sa s odborníkom. Od septembra tohto roku pritom na nebankovky dozerá aj Národná banka Slovenska. Na jej stránke sa dá preveriť, či nebankovka má na svoju činnosť povolenie, teda môže poskytovať spotrebiteľské úvery. Rovnako Národná banka bude dozeráť aj na to, či nebankovka posudzuje schopnosť spotrebiteľa splácať úver a aké naň dostal podmienky. Nebankovky totiž bežne ponúkajú úvery aj tým, čo by v banke cez kritéria schopnosti splácať neprešli. **A základné pravidlo aj tu platí, že zobrať by ste si mali iba taký úver, aby ste ho vedeli splatiť z vášho dôchodku.** Obdobná opatrnosť platí aj pri pochybných obchodníkoch a podomových predajcoch. Hoci je veľmi lákavé si v telefóne vypočúť, že ste získali výhru a môžete si ju vyzdvihnúť pri slávnostnom obede s ostatnými výhercami, ak ste nehrali, radšej tomu nevenujte pozornosť! Spomínaný obed by bola len príležitosť, aby vás pochybní predajcovia prinútili si niečo navyše kúpiť, čo by bolo oveľa drahšie, ako by ste to získali v obchode, často mizernej kvality a bez možnosti tovar reklamovať či vrátiť. Obdobne **si odpustite pozvánku na výlet spojený s darčekom zadarmo a s prezentáciou tovaru a už vôbec si do domu nepúšťajte žiadnych podomových predajcov**, aj keby vám ponúkali cenovo zvýhodnený tovar ako „akciu len dnes“.

Určite neodporúčame sa zaväzovať ku kúpe tovaru na takýchto akciách, už vôbec nie dávať finančnú zálohu, či súhlasiť so splátkovým predajom bez preštudovania si podmienok. Je lepšie, ak si človek zoberie kontakt na predajcu, aby mal možnosť si overiť jeho totožnosť, serióznosť a podmienky kúpy daného tovaru.

Nekalý obchodný zástupca, či napríklad podomový predajca energií dokáže často nalákať na výhodnú službu, zľavy, nižšie úroky či platby. No zabudne prezentovať celý cenník a skutočnú výšku platieb. „**V prípade úveru sa nestačí rozhodovať len podľa úroku či výšky splátky, ale podľa celkových nákladov.** Tie si treba od obchodného zástupcu vopred vyžiadať. Obdobne si **v prípade podomového predajcu energií treba žiadať prepočet ročných nákladov pre skutočnú výšku spotreby,**“ vysvetľuje Huttová.

Serióznym obchodníkom poskytne čas na preštudovanie si zmluvy, netají svoju identitu ani podmienky zmluvy. Preštudovať si treba najmä všeobecné obchodné podmienky či texty pod čiarou. Určite nedovoľte, aby podomový predajca vypíňal časti zmluvy za vás. Ak sú vám finančné termíny nejasné, radšej sa poraďte s odborníkom. Samozrejme, **zvýšenú pozornosť treba venovať aj sankciám, ktoré hrozia za nesplnenie podmienok.** Určite **nedovoľte, aby vás obchodný zástupca či podomový predajca dotlačil do toho, že za pôžičku na nejaký spotrebný tovar založíte dom či nehnuteľnosť.** Nekalí obchodníci radi ubezpečujú, že je to iba „rutina“ potrebná pre zmluvu a že vy sa určite nemusíte báť. Stať sa však môže všeličo a o strechu nad hlavou sa neoplatí prísť.